

GROEIEND LICHT

Situering impuls

Christenen vieren met Kerstmis de geboorte van Jezus. Jezus brengt het licht in de wereld: hij brengt de vrede, liefde en redding van God. Hij wil een licht zijn voor zij die het nodig hebben.

Tijdens de adventsperiode bouwen we samen met de leerlingen een kijktafeltje op. Elke week steken we een kaarsje meer aan. We laten het licht symbolisch groeien als een groei naar het feest van de geboorte van Jezus, het licht in de wereld. De leerlingen krijgen hierbij de kans om tot rust te komen en in stilte na te denken over de betekenis van de adventsperiode, voor zichzelf en voor anderen.

Ook de niet-christelijke leerlingen mogen op hun manier gedurende deze weken initiatieven nemen die ten goede komen aan anderen.

Materiaal

- Een lang roodfluwelen lint
- Een kaarsje op papier voor iedere leerling
- Drie paarse kaarsen , één rode kaars, één grotere witte kaars
Als je geen gekleurde kaarsen hebt kan je de kaars in een paars of rood glaasje plaatsen.
Scholen waar geen kaarsen mogen branden kunnen altijd kaarsjes op batterijen gebruiken.
- Afbeelding van een wijzende vinger
- Kerststalbeeldjes: Maria, Jozef, herders, drie Wijzen, pasgeboren Jezus in kribbe (eventueel ook: ezel, koe, schaap)
- Kaarsendover
- Theelichtjes (voor elke leerling), of verschillende zaklampen, kleine kaarsjes op batterijen
- Tafel
- Eventueel: een paars en wit doek, heb je geen gekleurde doeken laat de kinderen witte lakens kleuren met paarse verf.

Vorbereiding materiaal

Een lichtsnoer

Maak samen met de leerlingen een 'lichtsnoer'. Hiervoor heb je het volgende nodig: een lang rood fluwelen lint, gekleurd papier en lijm.

Iedere leerling maakt een kaars met een vlammetje.

Op de kaars schrijven ze een woord dat hen doet denken aan 'licht'.

Wat roept 'licht' bij hen op?

De opgeschreven woorden kunnen zeer uiteenlopend zijn.

De kaarsjes worden daarna aan het rode lint vastgemaakt.

Sleuteltaal

- Licht, advent, Kerstmis, aftellen, geboorte, Christus, profeten, Maria en Jozef, herders, wijzen, uitkijken naar, licht doorgeven, licht zijn voor elkaar

Gebruik je dit als godsdienstles in de basisschool. Aan welke leerplandoelen werk je dan?

Kinderen verkennen Advent en Kerstmis als een groeien naar licht en leven.

- Het groeiende licht van de vier kaarsen zien als een groei naar het feest van de geboorte van Jezus, het Licht in de wereld.
- De vier adventskaarsen koppelen aan de vier zondagen voor Kerstmis.
- Jezus leren kennen als 'Licht voor de wereld' (via verhalen, kunstwerken, afbeeldingen).

Kinderen herkennen in profetische mensen het beeld van een God die met mensen begaan is.

- De profeten leren kennen als mensen die hun levenskeuze interpreteren als een ingaan op de roepstem van God.

Kinderen herkennen de symboliek van vuur in een aantal rituelen.

- De kans krijgen om in een klasritueel de symbolische betekenis van vuur in hun leven uit te drukken.

Kinderen kunnen zich bezinnen.

- Bijdragen tot sfeer, stilte, houdingen ... die bezinning mogelijk maken.

Kinderen waarderen elkaars wijze van bezinning of gebed.

- Waardering hebben voor mensen die stil worden en zich bezinnen.

Opbouw kijktafel gedurende de weken van de advent

Vertel aan de leerlingen dat jullie samen zullen **aftellen naar Kerstmis**. Elke nieuwe week van de advent zal een kijktafel verder worden opgebouwd en zal er een kaarsje meer worden aangestoken. Zo kan het licht stilaan groeien.

Volgens de traditie wordt er telkens op zondag een kaarsje meer aangestoken. In de klas kan dit natuurlijk ook op een andere dag, afhankelijk van de geplande lesmomenten.

Ga samen met de leerlingen op zoek naar een rustig plekje in de klas, waar de kijktafel **gedurende de hele adventsperiode** kan blijven staan.

Creëer een rustige sfeer en nodig de leerlingen uit om samen met jou de tafel in gereedheid te brengen.

Het is belangrijk dat de leerlingen zich niet verplicht voelen om bepaalde handelingen mee uit te voeren. Laat hen hierin steeds vrij. Natuurlijk mag je wel van alle leerlingen verwachten dat ze een rustige en respectvolle houding aannemen. Dit geldt voor het hele verdere verloop van het werken met de kijktafel.

Ga met de leerlingen rond de tafel staan.

Alle handelingen worden in kleur aangeduid. Heel het ritueel is gebaseerd op godly play.

Week 1

Leg een paars doek over de tafel. Leg het 'lichtsnoer' dat je op voorhand maakte met de kaarsen rond de tafel.

Vertel:

Alles is veranderd. Het is nu de tijd van de kleur paars.

Paars is de kleur van koningen en koninginnen. Lang geleden mocht niemand paarse kleren dragen, alleen koninklijke mensen. Romeinse burgers konden een klein streepje paars dragen, meer niet. Paars is een ernstige kleur, die aanduidt dat er iets groots staat te gebeuren. Er gaat een Koning komen, maar niet het soort koning die mensen verwachten. Deze Koning heeft geen leger, geen groot huis en geen rijkdom. Deze Koning is een baby die geboren wordt in een stal.

Deze Koning die gekomen is, is nog altijd aan het komen. Dit is echt een mysterie en dus niet zo maar te vatten. Daarom is de tijd van de advent zo belangrijk. Soms lopen mensen door een mysterie en merken ze niet dat het er is. In deze tijd van het jaar zie je heel wat mensen druk rondlopen in de winkelcentra. Ze zoeken en kopen van alles en lopen zo voorbij aan het mysterie. Ze weten niet hoe ze zich moeten voorbereiden of misschien zijn ze het gewoon vergeten. De Kerk leerde lang geleden dat mensen een manier nodig hebben om zich klaar te maken om dichterbij het mysterie van Kerstmis te komen. Ze zetten hiervoor vier weken apart.

In deze periode kunnen we samen op weg gaan naar Bethlehem. We maken een reis en bereiden ons voor om misschien (als je wil) het mysterie van Kerstmis binnen te gaan. We gaan mee met de profeten, met de Heilige Familie, met de herders, de engelen, de

Wijzen en al de anderen en maken een reis die niet alleen toen gemaakt werd maar ook nu, vandaag.

Zet een eerste paarse kaars links op de tafel en steek de kaars aan. Leg een afbeelding van een wijzende vinger bij de kaars.

Profeten zijn mensen die dichtbij God komen, en God komt dichtbij hen, en daarom weten zij wat het belangrijkste is. Zij leidden de weg naar Bethlehem. Ze wisten niet precies wat daar zou gebeuren, maar ze wisten dat dat de plaats was.

De eerste zondag van de advent is het moment om de profeten te herdenken. Hier is de hand van de profeet, wijzend naar de weg naar Bethlehem. En zij laten ook ons de weg zien. Stop. Kijk. Let op. Iets ongelooflijks staat te gebeuren in Bethlehem.

Dit is het licht van de profeten. Laten we genieten van dat licht.

Doof, 'verander' het licht van de kaars met de kaarsendover.

Ik wil je iets heel vreemds en heel belangrijks laten zien. Ik wil je laten zien wat er gebeurt als het licht veranderd is. Mensen merken dit soms niet op. Ze zien dit over het hoofd.

Kijk. Zie je hoe de vlam nu alleen op deze plaats is? Het is hier. Als ik het licht verander, dan is het niet meer alleen op deze plaats. Je ziet het licht niet meer, maar het is hier.

Let op. Zie je het? Het is niet meer hier op deze plaats. Het spreidt zich uit, het wordt dunner en dunner als het de kamer vult met het licht van de profeten. Waar je in deze kamer ook naartoe gaat, je bent dicht bij de profeten.

Misschien staat er wel een profeet in deze kring. Jongens kunnen profeet zijn, en meisjes kunnen profeet zijn. Zij merken dingen op. Zij weten dingen.

Week 2

Zet een tweede paarse kaars op de tafel, naast de kaars van de profeten. Plaats ook de beeldjes van Maria en Jozef (eventueel ook een ezel) bij de kaars.

Vertel:

Dit is de Heilige familie.

De Heilige Vader is op weg naar Bethlehem en wie wil, kan met hem mee.

Hier is moeder Maria. Hier is vader Jozef. Hier is de ezel.

Maria ging bijna een baby krijgen. Het is moeilijk om te wandelen wanneer je een kind moet krijgen. Op sommige momenten kon ze geen stap meer zetten. Dan ging ze op de ezel zitten. Het is ook moeilijk om op een ezel te rijden wanneer je een kind moet krijgen. Toen ze echt niet meer verder kon, stapte ze af en ging weer wandelend verder. De hele weg wandelde ze, zat ze op de ezel en wandelde ze. Zij moeten de laatste mensen op de weg naar Bethlehem zijn geweest die nacht.

Steek de twee kaarsen aan: de kaars van de profeten en de kaars van de Heilige familie.

Hier is het licht van de profeten. Hier is het licht van moeder Maria en vader Jozef, op hun weg naar Bethlehem.

Laten we genieten van dat licht.

Doof (verander) het licht van beide kaarsen met de kaarsendover.

Kijk nu. Ik ga het licht veranderen. Zie je hoe het licht van de profeten nu alleen op deze plaats is? Ik ga het licht veranderen zodat het overal is.

Zie je hoe het licht van moeder Maria en vader Jozef nu alleen op deze plaats is? Ik ga ook dit licht veranderen zodat het licht overal is.

Zie je hoe het licht niet verdwenen is? Het is veranderd. Het is niet meer op één plaats. Het spreidt zich uit, het wordt dunner en dunner als het de hele kamer vult met het licht van de profeten en het licht van moeder Maria en vader Jozef. Waar je in deze kamer ook naartoe gaat, je bent dicht bij hen.

Week 3

Zet een derde kaars op de tafel, maar neem nu een rode kaars. Plaats de beeldjes van de herders (eventueel ook een schaap) bij de kaars.

Vertel:

Dit zijn de herders.

Op de derde zondag van de advent worden de herders herdacht die in de velden rond Bethlehem hun schapen aan het hoeden waren. Ze probeerden wakker te blijven om hun schapen te beschermen tegen de wolven. Plots was er zoveel licht aan de hemel dat het pijn deed aan hun ogen.

De herders waren bang. Hun hart bonste zo hard. Naast het bonzen van hun hart dachten ze ook een lied te horen dat uit de hemel kwam. Ook dat maakte hen bang, tot ze de woorden van het lied konden horen. Het waren de engelen die aan het zingen waren. "Wees niet bang." Engelen zeggen dit vaker omdat het eng kan zijn wanneer een boodschapper van God naar je toe komt.

Het lied van de engelen klonk zo: "Wees niet bang. Wij brengen je een boodschap van grote vreugde, vrede op aarde en het goede voor iedereen. Een kind is geboren. Ga. Snel. Ga naar Bethlehem om het kind te zien dat alles zal veranderen."

Steek de drie kaarsen aan: de kaars van de profeten, de kaars van de Heilige familie en de kaars van de herders.

Hier is de kaars van de profeten. Dit is de kaars van de heilige familie. Hier is de kaars van de herders.

Kijk, er is iets bijzonders aan de derde kaars. Deze kaars heeft de kleur van rozen. Dit is om ons opnieuw te laten terugdenken aan de grote vreugde waarover de engelen zongen. Op deze zondag is het tijd voor een kleine viering!

Er is nog iets anders aan de kleur van rozen. Het is ook één van de kleuren van moeder Maria. We denken nog eens terug aan haar, want zonder de moeder Maria zou er geen baby zijn.

Laten we genieten van het licht.

Doof (verander) het licht van de drie kaarsen met de kaarsendover.

Nu ga ik het licht veranderen. Zie je hoe het licht van de profeten op één plaats is? Dat is handig. Het helpt ons om het licht te zien.

Nu is het licht veranderd. En het licht dat juist op één plaats was, verspreidt zich nu. Hoe meer het zich verspreidt, hoe onzichtbaarder het wordt. Dadelijk zal het de hele ruimte vullen.

Hier is het licht van de Heilige familie. Het is gemakkelijk te zien wanneer het op één plaats is. Kijk nu. Ik ga het licht veranderen. Ook dit licht verspreidt zich. Zie je figuren in de rook? Kijk maar hoe het verandert. Kijk hoe het zich verspreidt en de hele kamer vult. Het is niet omdat het moeilijk te zien is dat het er niet meer is.

En hier is opnieuw het licht van de herders en moeder Maria. Ik ga het licht veranderen. Zie je hoe het op één plaats is? Nu kan het naar overal gaan. Het vult de kamer met de herders en het mengt zich met de Heilige familie en de profeten. Waar je vandaag ook gaat in deze kamer, zij zullen er zijn.

Week 4

Zet een vierde kaars op de tafel. Gebruik opnieuw een paarse kaars. Plaats de beeldjes van de Wijzen bij de kaars.

Vertel:

Dit zijn de wijze mannen.

Op de vierde zondag van de advent herdenken we de drie koningen, de magiërs, de wijze mannen. Zij kwamen van ver uit het Oosten, en zij waren zo wijs dat de mensen dachten dat zij magisch waren. Eigenlijk komt ons woord 'magisch' van hoe zij in hun eigen taal werden genoemd, 'de Magiërs'.

Van alle dingen dat zij wisten, wisten zij het meest over de sterren. Zij wisten waar elke ster zich op elk moment van het jaar bevond, zodat zij de mensen konden vertellen wanneer het tijd was om te zaaien, of wanneer zij een reis op de oceaan per boot konden maken, of de hoge bergvalleien konden passeren als de sneeuw niet te diep was.

Plots zagen zij een fonkelende ster. De ster stond niet op één van hun kaarten. De ster ging waar ze wilde gaan. De magiërs besloten om de fonkelende ster te volgen om te kijken waar de ster heen zou gaan. Ze wilden te weten komen wat de ster hen wilde tonen.

Ze volgden de ster helemaal tot in Bethlehem, maar zij kwamen van zo ver. De baby was al geboren toen ze in Bethlehem aankwamen. Het lijkt wel alsof ze altijd laat zijn. Elk jaar zijn zij laat. Normaal gezien zijn zij er niet voor 6 januari. Maar toch worden ze herdacht want ook zij zijn op weg naar Bethlehem.

Steek de vier kaarsen aan: de kaars van de profeten, de kaars van de Heilige familie, de kaars van de herders en de kaars van de Wijzen.

Hier is de kaars voor de profeten. Dit is de kaars van de Heilige familie. Hier is de kaars van de herders. Hier is de kaars van de wijze mannen.

Laten we genieten van het licht.

Leg aan het uiteinde(rechts) van de tafel een wit doek over het paarse doek.

Kijk! Alles verandert wanneer je bij het mysterie van Kerstmis komt. Het wordt de kleur van een echt feest.

Dit is wanneer de baby is geboren, de baby op wie christenen hebben gewacht.

Zet de kribbe met de pasgeboren Jezus (eventueel ook een koe) op het witte doek.

Hier is het Christus kind, het mysterie van Kerstmis. Het is fantastisch.

Van alle wezens die daar waren die nacht, was het misschien wel de oude koe die het meest verrast was. Toen de oude koe die ochtend naar de voederbak ging om wat te eten, vond hij daar een baby, liggend in de kribbe. Iemand had een zacht deken over het stro gelegd. De kribbe was een bed geworden. Het enige wat de oude koe kon doen, was naar de baby met de grote bruine ogen kijken en kijken.

Zet de grote witte kaars op het witte doek, naast de andere vier kaarsen. Steek alle kaarsen aan.

Wacht. Er ontbreekt iets! Ik vraag me af wat het zou kunnen zijn. Dit is de kaars van Christus.

Laat ons ook genieten van dit licht.

Doof (verander) het licht van de vijf kaarsen met de kaarsendover.

Kijk nu. Ik ga het licht veranderen.

Ik ga nu het licht van de kaars van Christus veranderen. Ook dit licht verspreidt zich en vult de kamer. Als het zich verspreidt, wordt het steeds dunner en dunner tot je het niet meer ziet. Dat betekent niet dat het er niet meer is. Het betekent alleen dat je het niet meer kunt zien. Je kan nog steeds het licht van Kerstmis voelen. Het vult de kamer met de profeten, de Heilige familie, de herders en de drie Wijzen. Je kan dicht bij hen zijn, waar je ook gaat.

Een lichtje voor ...

Een moment van bezinning

Ga met de leerlingen in een kring zitten en creëer een rustige sfeer.

Geef elke leerling een theelichtje.

Vraag de leerlingen voor wie zij een lichtje willen aansteken.

De leerlingen die willen, mogen om de beurt hun kaarsje aansteken en daarbij vertellen voor wie het kaarsje is bedoeld.

Maak het even stil.

Geef daarna de kaarsendover rond in de kring. De leerlingen krijgen nu ook de kans om hun eigen kaarsje te 'veranderen'.

Kijk met de leerlingen hoe de lichtjes nu niet meer op één plaats zijn, maar hoe ze zich verspreiden in de ruimte. De lichtjes kunnen zich nu mengen met het licht van de profeten, de Heilige familie, de herders, de Wijzen en Christus.